

Sportnota gemeente Waterland 2017

Inleiding

De Sportnota gemeente Waterland 2017 is een vervolg op de nota Sport en bewegen 2011-2015 (hierna Sportnota). De Sportnota is in 2015 geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat de meeste zaken die we ons hebben voorgenomen gerealiseerd zijn. De evaluatie is aanleiding om de Sportnota te actualiseren, maar de uitgangspunten van het sportbeleid en het accommodatiebeleid behoeven geen bijstelling.

Het uitgangspunt van het Waterlandse sportbeleid zoals vastgelegd in de Sportnota blijft ongewijzigd:

“De gemeente Waterland erkent het belang van sport en bewegen als middel om de lichamelijke en geestelijke gezondheid van haar inwoners te verbeteren. Met haar beleid voor sport en bewegen wil de gemeente Waterland haar inwoners stimuleren om voldoende te bewegen en te sporten. Hiermee wil zij bijdragen aan een actieve en gezonde leefstijl van al haar burgers. Met actief wordt zowel lichamelijk actief als maatschappelijk actief bedoeld.”

Door de decentralisaties en de verantwoordelijkheid van de gemeente om zorg en ondersteuning dicht bij inwoners te organiseren kijken we ook naar het sportaanbod in de gemeente als voorziening om inwoners zo lang mogelijk zelfstandig te laten functioneren. We doen dat langs de lijnen van 3 thema's: sportstimulering, sportverenigingen en accommodaties.

We stellen een nieuwe uitvoeringsagenda sport op waarin wij u laten zien waar de gemeente Waterland de komende vier jaar op inzet om inwoners te laten sporten en het sportaanbod gevarieerd en aantrekkelijk te houden.

We vinden het belangrijk dat de actualisatie in samenspraak met betrokken partijen tot stand komt.

- De concept Sportnota 2017 is voorgelegd aan de sportverenigingen.
- De concept Sportnota is voorgelegd aan de adviesraad Sociaal Domein.

Inhoudsopgave

1. Sportstimulering	pag. 4
1.1. Sportieve gemeente	pag. 4
1.2. Jeugd en volwassenen	pag. 4
1.3. Sport en bewegen voor senioren (65-plus)	pag 5
2. Sportverenigingen	pag. 8
2.1. Enquête sportverenigingen	pag. 8
3. Accommodaties	pag 10
3.1. Nota sportaccommodaties 2005 – 2010	pag.10

Bijlage 1.

overzicht van de uitvoeringsagenda.

Bijlage 2.

Samenvatting verenigingsmonitor

1. Sportstimulering

1.1. Sportieve gemeente

Waterland kan zich een sportieve gemeente noemen. Er wordt door veel mensen regelmatig gesport en er is een breed aanbod, van binnen- tot buitensporten en van individuele sporten tot teamsporten binnen de gemeente aanwezig. Van de inwoners boven de 18 jaar beweegt 62% dagelijks voldoende volgens de Nederlandse Norm Gezond bewegen. Dat is 2% hoger dan het gemiddelde in Zaanstreek-Waterland. (*Gezondheidsmonitor GGD 2012*).

Het aandeel sporters in de gemeente is 49 %. Dat is één van de hoogste scores in de regio. De populairste sporten zijn wandelen, fitness en schaatsen. Een indicatie voor leden van de verenigingssport is te vinden in het aantal leden van Sportbonden in de gemeente. Dit aandeel is in Waterland 35 %. Ook dit is hoog ten opzichte van het landelijk percentage van 30%. (*Nationale Atlas Volksgezondheid 2015*).

- **Overgewicht**

In Waterland heeft bijna de helft (42%) van alle volwassenen en 55% van alle senioren overgewicht. Voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 11 jaar geldt dat 12% van de kinderen overgewicht heeft en dat er bij 2,7% van deze kinderen sprake is van obesitas. 11% van de jongeren in Waterland heeft overgewicht. (*Cijfers nota Gezondheidsbeleid Waterland 2013 -2017*).

Met ons sport- en beweegbeleid stimuleren wij onze inwoners (van jong tot oud) om voldoende te bewegen en te sporten. Hieronder staat wat wij hiervoor doen voor de jeugd, volwassenen en voor ouderen.

1.2. Jeugd en volwassenen

Kinderen vinden het leuk om te spelen en om te sporten. Sport is een goed middel om te leren om te gaan met winst en verlies, agressieregulering en fair play. De sportverenigingen, scholen en de sportbuurtwerker vervullen hierin al jaren een taak. De sportbuurtwerker organiseert met sportverenigingen sportieve activiteiten tijdens schooltijd, buiten school en in de schoolvakanties in alle kernen. Toch is het zo dat kinderen en jongeren steeds meer tijd zittend besteden en adolescenten gemiddeld 3,5 uur per dag na schooltijd zitten. In hun vrije tijd brengen ze meer tijd zittend door dan 65- plussers. (*Tendrapport Bewegen en Gezondheid 2010/2011, TNO; 2013*).

De gemeente Waterland vindt het van belang om het beleid uit de nota sport- en bewegen 2011- 2015 te continueren en zet actief in op het stimuleren van kinderen en jongeren om in beweging te komen en/of te blijven. Dit doen wij door samenwerking met partijen in het onderwijs, jeugd en kinderopvang. De buurtsportfunctionaris en de jongerenwerker zijn hier belangrijke schakels. Wij continueren de volgende projecten:

- **Kennismaken met Sport**

Per jaar worden circa 48 sportkennismakingen georganiseerd voor leerlingen uit groep 3 t/m 8 van de

basisscholen in de gemeente. De clinics vinden tijdens schooltijd plaats. Naschoolse sportactiviteiten worden buitenschools aangeboden aan kinderen van alle basisscholen in de kernen. Het gaat om clinics of vakantie activiteiten. De activiteiten worden zoveel mogelijk uitgevoerd in samenwerking met lokale sportverenigingen.

Wij zetten extra in op publiciteit bij het organiseren van activiteiten buiten de kern Monnickendam. In het verleden hebben we ervaren dat de belangstelling soms tegenviel. Wij hebben ervaren dat door extra in te zetten op publiciteit het aantal deelnemers in de kernen stijgt.

Actiepunt 1. Sportclinics

Wij behouden het bestaande aanbod van sportclinics binnen schooltijd.

Wij bieden buitenschoolse clinics in samenwerking met verenigingen, Sportservice en KANS (buitenschoolse activiteiten) in de 4 grote kernen in de gemeente. Wij zetten extra in op publiciteit bij activiteiten in de kleine kernen.

- ***Jeugdsportfonds***

Kinderen in arme gezinnen hebben minder vaak een lidmaatschap (44%) van een sportvereniging dan kinderen in welvarender gezinnen (77%). (*Mulierinstituut 2014*).

In de nota Minimabeleid staat het voornemen om de gemeente in 2017 aan te sluiten bij het Jeugd-sport en cultuurfonds. Via intermediairs (onder meer scholen, sociaal maatschappelijke dienstverlening) kunnen kinderen aangemeld worden voor een betaling van de lidmaatschapskosten voor sportverenigingen en eventuele kleding en attributen. Naast de gemeentelijke bijdrage aan de kosten voor lidmaatschappen, keert de Rijksimpuls Sport ook een bedrag van 5 miljoen uit aan het Jeugdsportfonds waarvan de gemeente gebruik kan maken voor sportstimulering voor kinderen in arme gezinnen.

- ***Bijdrage maatschappelijke participatie voor volwassenen***

Ook voor volwassenen met een inkomen tot 120% van het minimum zijn er vanaf 2017 mogelijkheden om kosten van het lidmaatschap van een sportvereniging vergoed te krijgen uit de Meedoenregeling.

1.3. Sport en bewegen voor senioren (65+)

- ***Sportbeleid en het Sociaal Domein***

De uitgangspunten van het sport-, gezondheids- en Wmo beleid in Waterland komen voor een belangrijk deel overeen. Sport is een goede manier om mee te doen en vergroot de gezondheid. Het is daarom van belang dat algemene sportvoorzieningen zich meer richten op ouderen.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat de doelgroep 65 tot 70 jaar aangeeft aan dat gezondheid een belangrijke rol speelt om deel te nemen aan beweegactiviteiten/sporten. (*Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2010-2011*). Een belangrijke voorwaarde voor senioren om deel te nemen aan beweegactiviteiten is dat verenigingen een interessant aanbod aanbieden. Ouderen hebben vooral interesse voor fitness, wandelsport en de zwemsport. (*Sportmonitor NOC/NSF*).

- ***Toename aantallen senioren***

Het aantal senioren in de gemeente Waterland neemt de komende jaren toe. Tot 2020 neemt het aantal senioren van 65 jaar en ouder toe.

- IJpendam toename van 101 senioren.
- Marken toename van 66 senioren.
- Broek in Waterland toename van 62 senioren.
- Monnickendam toename van 211 senioren.

Onderzoek laat vooral een relatieve toename zien in de groep 75+ zien, en iets minder in de groep 65 tot 74 jarigen. Om beter zicht te krijgen op de sport- en beweegbehoefte van Waterlandse ouderen met een beperking hebben wij in 2015 een enquête gehouden.

- ***Enquête cliëntenbestand Wmo gemeente Waterland.***

In 2015 is door ons een enquête verzonden naar het cliëntenbestand van de WMO met vragen over de behoefte aan aangepast sporten. Er zijn 88 enquêtes terug ontvangen waarvan de helft van de respondenten aangaf behoefte te hebben aan advies over sporten en bewegen. Het merendeel van de respondenten was ouder dan 65 jaar en gaf aan een chronische ziekte te hebben. Ook uit de cijfers van de GGD blijkt dat veel ouderen in Zaanstreek-Waterland een chronische aandoening hebben (86%). Vrouwen hebben vaker een chronische aandoening dan mannen (90% versus 82%).

Uit de enquête blijkt dat Waterlandse ouderen behoefte hebben aan meer aanbod van aangepaste sport- en bewegingsactiviteiten voor ouderen met een chronische aandoening. Dit komt voor een deel uit onbekendheid is met het aanwezige aanbod, maar ook omdat er nog te weinig aanbod van verenigingen is voor deze doelgroep. Buiten onbekendheid met het aanbod en het ontbreken van aanbod is eenzaamheid een andere belemmerende factor voor deelname aan sport- en beweegactiviteiten.

- ***Eenzaamheid***

De helft van de senioren in Zaanstreek-Waterland voelt zich eenzaam waarvan 8% zich ernstig eenzaam voelt. Eenzaamheid uit zich bij ouderen met name in sociale eenzaamheid (52%) versus 30% emotionele eenzaamheid).

Bij sociale eenzaamheid gaat het voornamelijk om het missen van betekenisvolle relaties met een bredere groep mensen om je heen, zoals kennissen, collega's, buurtgenoten of mensen om samen een hobby mee uit te voeren. Eenzame mensen hebben een minder gezonde leefstijl. Een gezonde leefstijl omvat in deze onderzoeken een voldoende lichaamsbeweging, gezond eten, ontspanning zoeken, matig middelengebruik, veilig gedrag en regelmatige gezondheidscontroles door (tand)arts.

Voor lichaamsbeweging geldt specifiek dat eenzaamheid de hoeveelheid lichaamsbeweging vermindert. (Bron: *Factsheet Kwetsbare ouderen in Zaanstreek-Waterland, GGD*).

- ***Meer bekendheid geven aan het aanbod.***

Beweegactiviteiten voor de doelgroep ouderen zijn niet altijd zichtbaar. Met name activiteiten die in binnen-accommodaties plaatsvinden of alleen voor de eigen achterban worden georganiseerd genieten vaak minder bekendheid. In 2016 is gestart met het in kaart brengen van het sport- en beweegaanbod voor de doelgroep ouderen en is een start gemaakt met het in beeld brengen van dit aanbod via de website www.sportservicezaanstreekwaterland.nl. Om het aanbod een grotere bekendheid te geven is echter een veel actievere rol nodig.

Voor de doelgroep ouderen wordt de taak van de buurtsportcoach verbreed. PR, communicatie en netwerk is een van de belangrijkste activiteiten om het aanbod inzichtelijk te krijgen en bekendheid te geven. Om meer ruimte in het takenpakket van de buurtsportcoach te creëren wordt het uitvoerend werk van de buurtsportcoach bij de schoolsportdagen teruggebracht. De vraag van de scholen naar uitvoering van de schoolsportdagen, koningsdag etc. is de afgelopen jaren gegroeid. Voor 2017 wordt een werkgroep gestart met contactpersonen van elke deelnemende school. Zij gaan onder begeleiding van de buurtsportcoach de sportdagen uitvoeren.

Actiepunt 2. Uitbreiding doelgroep sportstimulering

De doelgroep voor het sportstimuleringsbeleid wordt uitgebreid met de doelgroep ouderen boven de 65 jaar. We willen een toename van het aantal sportende ouderen bij verenigingen met 5% rekening houdend met het toenemend aantal ouderen tot 2020. Dat is een toename met 10 tot 20 personen.

We geven meer bekendheid aan het aanbod sportaanbod voor ouderen via onze website en door inzet van de buurtsportcoach voor ouderensport. De fitheidstest, biedt een goede mogelijkheid om het aanbod bekendheid te geven en een directe koppeling te maken tussen sportaanbieder en potentiële deelnemer.

- ***Fitheidstest***

In 2012 heeft is in Waterland een project uitgevoerd waarbij alle 65-plus inwoners de gelegenheid kregen om naar aanleiding van een fitheidstest een programma te volgen gericht op meer beweging (Smallproject). Uit de evaluatie bleek dat 45 inwoners hebben meegedaan en dat daarvan 83% aangaf meer te bewegen dan voor het project. Wij willen dit project in aangepaste vorm herhalen. Aan alle inwoners van 65 jaar en ouder wordt een uitnodiging verstuurd voor deelname aan een fitheidstest.

Direct na de test volgt een advies en kan de deelnemer zich aanmelden voor diverse kennismakingsactiviteiten bij sportaanbieders of maatschappelijke organisaties. Deze organisaties en verenigingen worden door de buurtsportcoach geactiveerd een specifiek, laagdrempelig aanbod te doen voor de doelgroep ouderen.

De buurtsportcoach ondersteunt deze aanbieders eventueel bij het opzetten van nieuwe activiteiten die beter aansluiten bij de doelgroep.

Actiepunt 3. Sportaanbod voor ouderen uitbreiden

We organiseren de 2^e Waterlandse fitheidtest voor ouderen en combineren dit met het bekendmaken van het sport- en bewegingsaanbod voor ouderen, het opstarten van nieuwe activiteiten en het doorverwijzen van de doelgroep naar dit aanbod.

2. Sportstimulering

2.1. Enquête sportverenigingen

Verenigingen zijn belangrijk voor het leven in Waterland. Zij bieden niet alleen de gelegenheid om tal van sporten te beoefenen, maar het zijn ook plekken waar mensen elkaar ontmoeten en elkaar leren kennen. De sportverenigingen hebben in het verleden aangetoond dat zij uitstekend in staat zijn om voor en door de leden hun sportaanbod te organiseren.

Om de sportverenigingen beter te kunnen faciliteren is in december 2015 een enquête gehouden onder de sportverenigingen waaraan 59 verenigingen hebben meegedaan. Bij het valideren van de gegevens van deze enquête zijn alle verenigingen telefonisch benaderd of bezocht. Gedurende deze gesprekken zijn de scores met de verenigingen per thema besproken en waar nodig bijgesteld. Ook is tijdens deze gesprekken de behoefte naar ondersteuning in kaart gebracht.

De hoofdlijnen van de resultaten van de vitaliteitsmonitor zijn te vinden in de bijlage 2.

- ***Belangrijkste knelpunten van de verenigingen***

Van de verenigingen ervaart 69% een of meerdere knelpunten. Dat is lager dan het landelijk gemiddelde waarbij 90 % van de verenigingen knelpunten ervaart. De kleine verenigingen (minder dan 100 leden) ervaren vaker knelpunten dan de grote verenigingen (tussen 100 en 250 leden).

- Geringe aanwas van leden, de motivatie van leden en de vergrijzing van het ledenbestand (63%);
- De financiën (34%);
- Het beschikken over voldoende kader (28%).

Krachtige verenigingen zijn in staat om deze knelpunten veelal zelf op te lossen. Waar dat niet haalbaar is kan samen met de gemeente gekeken worden naar mogelijke oplossingen. De knelpunten bij de verenigingen zijn aanleiding om het aanbod verenigingsondersteuning te richten op ledenwerving en het versterken van kwetsbare sportverenigingen.

Actiepunt 4. Versterking van de verenigingen.

Wij zetten in op krachtige verenigingen in de gemeente. Dat betekent dat zij in eerste instantie zelf in staat zijn om knelpunten op te lossen op het gebied van leden, vrijwilligers of accommodatie. Waar nodig weten zij ondersteuning te vinden bij elkaar, de sportbond of de gemeente via Sportservice. We intensiveren het aanbod verenigingsondersteuning en cursussen vanaf 2017 zodat het sportaanbod binnen de gemeente gelijk blijft ten opzichte van 2016.

- ***Maatschappelijke functie van sportverenigingen***

Natuurlijk geldt dat sportverenigingen per definitie van grote maatschappelijke waarde zijn. Het sportverenigingsleven vormt voor veel mensen een belangrijke vorm van vrijetijdsbesteding en de sportvereniging is een plek waar mensen samen komen. Elke sportvereniging is uniek en draagt daarmee bij aan de veelzijdigheid van het verenigingsleven in Waterland.

Voor alle verenigingen geldt dat ze op enige wijze bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken waarbij gezondheidsbevordering voorop staat. Bij sommige maatschappelijke functies van sport, wordt sport ook ingezet als middel in het sociaal domein.

- ***Sport als middel tot preventie in het sociaal domein***

Wanneer sport als middel wordt gebruikt draagt het bij aan het bereiken van doelstellingen op andere terreinen zoals preventie van gebruik van zorgvoorzieningen en het versterken van sociale netwerken van mensen.

In de verenigingsenquête hebben wij gevraagd of verenigingen al een maatschappelijke functie vervullen, dan wel de wens hebben een maatschappelijke functie te vervullen maar nog niet zo ver zijn.

De volgende uitkomsten kwamen o.a. uit de enquête:

- 5 verenigingen zijn vitale verenigingen. Zij zijn krachtig in organisatie en vervullen een bredere maatschappelijke functie.
- De helft van de verenigingen scoort goed op organisatiekracht, maar matig op maatschappelijke functie. Het gaat dan vooral om grote verenigingen en verenigingen met een eigen accommodatie. Buitensportverenigingen zijn actiever en hebben een positievere houding ten aanzien van een maatschappelijke functie.
- 22% van de verenigingen voert momenteel activiteiten uit op het thema “normen en waarden” en pedagogisch verantwoorde sportomgeving.
- 19% is actief op het thema “gezondheid”.
- Het thema gezondheid heeft voor de korte termijn de meeste aandacht van de verenigingen. Voor de lange termijn zijn dat normen en waarden, activiteiten voor kwetsbare groepen en veiligheid.

Voor de thema's leefbaarheid en werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hebben verenigingen in Waterland minder belangstelling.

Met gerichte ondersteuning kan een aantal verenigingen zich verder ontwikkelen naar een maatschappelijke functie op een door hen aangegeven terrein.

- ***Project Samenspel in Waterland***

Verenigingen die in de vitaliteitsmonitor hebben aangegeven dat zij belang hechten aan een maatschappelijke rol, willen we met dit project kans geven deze te ontwikkelen. Dit doen we door maatschappelijke (ouderen) organisaties en verenigingen met elkaar in contact te brengen. Verenigingen met een eigen buitenaccommodatie kunnen interessante verenigingen zijn voor maatschappelijke organisaties om mee samen te werken. De meeste buitensportaccommodaties zijn overdag niet bezet. Er zijn voorbeelden van dagbesteding op sportaccommodaties, maar ook laagdrempelige beweegactiviteiten voor senioren kunnen nog verder worden uitgebreid met nieuwe activiteiten die aansluiten op de behoefte van de doelgroep.

Het sport- en beweegaanbod voor senioren wordt uitgebreid met nieuwe activiteiten en sluit aan op de behoefte en mogelijkheden van de doelgroep.

Actiepunt 5. Verenigingsondersteuning

We zetten in op ontwikkeling van verenigingen die dat willen naar verenigingen met een maatschappelijke functie.

Dit doen we door gerichte ondersteuning bij de uitbreiding van het activiteitenaanbod en door netwerkvorming van verenigingen en maatschappelijk actieve organisaties zoals het ouderenwerk en het sociaal cultureel werk met het project "Samenspel in Waterland".

3. Accommodaties

3.1. Nota Sportaccommodaties 2005 - 2010

Goede sportaccommodaties zijn belangrijk voor het woon- en leefklimaat van een gemeente. En om te kunnen sporten zijn adequate sportvoorzieningen nodig. In de nota Sportaccommodaties 2005- 2010 is het beleid voor de sportaccommodaties vastgelegd. De uitgangspunten uit de nota Sportaccommodaties hoeven niet te worden bijgesteld.

- ***Buitenaccommodaties***

Voor de komende jaren geldt dat de gemeente het huidige niveau van sportaccommodaties in stand wil houden. Hierbij is wel constante aandacht voor een nog optimaler en efficiënter gebruik. Waar mogelijk wordt op kosten bespaard. Uiteraard is het handhaven van de kwaliteit daarbij een aandachtspunt.

- ***Planningsnormen***

De NOC*NSF sector sportaccommodaties, heeft in samenwerking met alle sportbonden planningsnormen voor buitensportaccommodaties opgesteld. Deze planningsnormen zijn de richtlijnen die gesteld worden aan de verschillende accommodaties vanuit de betreffende sportbonden. Wanneer een

accommodatie niet aan de minimale richtlijnen voldoet mag zij niet gebruikt worden voor het beoefenen van de desbetreffende sport in competitieverband. In de planningsnormen van NOC*NSF is vastgelegd aan welke eisen en omvang de diverse accommodaties voor sportbeoefening dienen te voldoen voor het kunnen uitoefenen van een bepaalde tak van sport. Deze planningsnormen worden gebruikt als richtlijn om de capaciteit van een accommodatie te berekenen.

- ***Knelpunten capaciteit buitensportaccommodaties***

Er zijn op dit moment 3 knelpunten.

- Instandhouding van sporthal 't Spil.
- Capaciteitstekort Waterlandse hockeyclub op Sportpark Markgouw
- Mogelijk capaciteitstekort SDOB op sportpark Leeteinde in Broek in Waterland.

- ***Instandhouding van sporthal 't Spil***

In 2015 is een onderzoek gestart naar de beste optie voor renovatie of nieuwbouw van Sporthal 't Spil. Om deze vraag te beantwoorden, heeft ICS adviseurs begin 2015 een quickscan uitgevoerd naar renovatie en nieuwbouw van de sporthal. Uit de quickscan kwamen nieuwbouw op de locatie van de Marijkehal of nieuwbouw op sportpark Markgouw als beste scenario's naar voren omdat deze de meeste oplossingen biedt voor knelpunten van binnen- en buitensporters en over een termijn van 20 jaar financieel gunstiger is.

De rapportage van de quickscan is besproken in bijeenkomsten met de betrokken verenigingen en de scholen. Hieruit is een voorkeursscenario gekomen, waarin de verenigingen zich uitspraken voor verplaatsing van de sporthal naar het sportpark, de aanleg van een 2^e hockeyveld en een daaraan gekoppelde herinrichting van het sportpark.

Het is mogelijk om deelscenario's van het voorkeursscenario uit te werken. Hierbij worden onderdelen uitgevoerd waarbij de mogelijkheid open wordt gehouden dat over een aantal jaren ook de andere onderdelen worden uitgewerkt.

Actiepunt 6. We werken een voorstel voor de sporthal uit.

Er zijn verschillende scenario's voor de instandhouding opgesteld. In 2017 komen wij met een voorstel voor een uit te werken variant.

- ***Waterlandse hockeyclub***

Naast de optie van nieuwbouw van de sporthal op het sportpark speelt ook de vraag van de hockeyvereniging voor een tweede hockeyveld vanwege de groei van de vereniging en de daarmee gepaard gaande planningsproblemen voor trainingen en wedstrijden.

We werken met de Waterlandse Hockeyclub en VV Monnickendam een scenario uit voor de aanleg van het 2^e Hockeyveld, waarbij de latere mogelijkheid tot verdere uitwerking van het voorkeursscenario gehandhaafd blijft.

Actiepunt 7. Aanleg 2^e hockeyveld

Wij bereiden met de Waterlandse hockeyclub een voorstel voor om een 2^e hockeyveld aan te leggen.

- ***Mogelijk capaciteitstekort van SDOB in Broek in Waterland***

SDOB heeft aangegeven capaciteitstekort van de velden te voorzien door een groeiend ledenaantal en uitbreiding van de activiteiten. Wij monitoren de capaciteit met de vereniging en doen voorstellen voor aanpassingen als dat noodzakelijk is.

Bijlage 1.

	Actiepunten		
	Wat willen we bereiken	wat gaan we doen	wanneer zijn we tevreden
1.	Voor kinderen en jongeren is er een gevarieerd sportaanbod zowel binnen als buiten schooltijd.	We behouden het bestaande aanbod bij alle scholen en de kindervakantieactiviteiten na schooltijd met de inzet van verenigingen, Sportservice en het jongerenwerk. We zetten extra in op publiciteit in alle kernen.	We organiseren 48 sportclinics per jaar voor de groepen 3 t/m 6 van alle scholen We bereiken jaarlijks 1000 deelnemers. We organiseren 12 sportspek takels per jaar. We bereiken jaarlijks 500 kinderen met het buitenschoolse aanbod We bereiken ca. 60 jongeren voor buitenschoolse activiteiten
2	Meer ouderen met een chronische ziekte gaan bewegen. Het aanbod van sport verenigingen voor ouderen wordt uitgebreid	De doelgroep van het sportstimulerings beleid wordt uitgebreid met de categorie ouderen 65 plus. We geven meer bekendheid aan het aanbod sport voor ouderen.	Als er een toename is van het aantal sportende ouderen bij verenigingen van 5% rekening houdend met het toenemend aantal ouderen tot 2020.
3	We organiseren de Waterlandse fitheidstest voor ouderen, starten nieuwe activiteiten en verwijzen ouderen naar dit aanbod	We organiseren een fitheidstest en combineren dit met het bekendmaken van sport- en bewegingsaanbod voor de doelgroep en het starten van nieuwe activiteiten voor de doelgroep .	Het aanbod sportactiviteiten voor ouderen wordt uitgebreid met minstens 3 nieuwe activiteiten in 2017.
4	We willen krachtige sportverenigingen in de gemeente. Dat betekent dat zij in eerste instantie zelf in staat zijn om knelpunten op het gebied van leden, vrijwilligers of accommodatie op te lossen. Waar nodig vinden zij ondersteuning bij elkaar, de sportbond, de gemeente of sportservice.	We intensiveren het aanbod verenigings ondersteuning en cursussen per 2017.	Als verenigingen gebruik maken van het aanbod verenigingsondersteuning Als het sportaanbod de komende jaren gelijk blijft ten opzichte van 2016
5	We willen verenigingen die dat willen ondersteunen in een ontwikkeling naar verenigingen met een maatschappelijke functie.	We ondersteunen gericht verenigingen bij de uitbreiding van het activiteiten aanbod en door netwerkvorming van verenigingen en maatschappelijk actieve organisaties zoals het ouderenwerk en het sociaal-cultureel werk met het project Samenspel in Waterland	Als 5 verenigingen hun activiteiten hebben uitgebreid en zich een maatschappelijke actieve vereniging kunnen noemen.
6	We willen de sporthal in stand houden.	We werken verschillende varianten uit voor de instandhouding van de sporthal.	Als verenigingen en scholen gebruik kunnen blijven maken van de sporthal.
7	We willen een 2e hockeyveld aanleggen	We werken met de Waterlandse hockeyclub een voorstel uit voor de aanleg van het 2e hockeyveld	Wanneer een besluit is genomen over de aanleg van het 2e hockeyveld.

De verenigingsmonitor (samenvatting)

In december 2015 is een uitgebreide enquête verspreid onder 57 (denk) sportverenigingen in Waterland. Door 32 verenigingen is een enquête ingevuld, een netto respons van 56 %.

Als vervolg op de enquête hebben we individuele gesprekken georganiseerd met verenigingen over de resultaten van de enquête. De verenigingen kregen de mogelijkheid om in te schrijven voor een cursus over ledenwerving en behoud.

De verenigingen zijn gevraagd naar de volgende onderwerpen: Speerpunten voor het komend jaar, visie en interne samenwerking, knelpunten, samenwerking, leden, kader, accommodatie, financiën, aanbod, sportprojecten, activiteiten en maatschappelijke waarde. Op grond van de antwoorden in deze categorieën is het mogelijk om een uitspraak te doen over de vitaliteit van de verenigingen op de langere termijn. We geven de belangrijkste resultaten hieronder weer:

• Speerpunten van de verenigingen

Speerpunten zijn verenigingsdoelen waar de verenigingen met voorrang aandacht aan willen besteden. De verenigingen geven de volgende speerpunten aan:

- werving en behoud van leden (66%);
- werving en behoud van vrijwilligers (38%);
- Sfeer en cultuur op en van de vereniging (22%)

De speerpunten voor de verenigingen hebben vooral te maken met hun kerntaak: het aanbieden van sport en dan met name voor de huidige leden. Andere zaken zoals het ontwikkelen van nieuw sportaanbod, het opzetten van aanvullende diensten en specifieke doelgroepen krijgen binnen de verenigingen geen voorrang.

Het beeld van de sportverenigingen in Waterland komt overeen met het landelijk beeld van sportverenigingen voor wat betreft missie en zicht op wat er binnen de vereniging leeft.

• Belangrijkste knelpunten van de vereniging

Van de verenigingen ervaart 69% een of meerdere knelpunten. Dat is lager dan het landelijk gemiddelde waarbij 90% van de verenigingen knelpunten ervaart. De kleine verenigingen (minder dan 100 leden) ervaren vaker knelpunten dan de grote verenigingen (tussen 100 en 250 leden).

- Geringe aanwas van leden, de motivatie van leden en de vergrijzing van het ledenbestand (63%);
- de financiën (34%);
- het beschikken over voldoende kader (28%).

Kleine verenigingen in Waterland kennen andere knelpunten dan grote verenigingen. Zij ervaren vaker knelpunten wat betreft leden en financiën dan grote verenigingen.

Landelijk vormen leden ook het belangrijkste knelpunt, maar dat wordt direct gevolgd door zorgen over het kader en financiën. In vergelijking met het landelijke beeld ervaren verenigingen in Waterland minder knelpunten ten aanzien van kader. Landelijk speelt vooral de zorg over stijgende kosten en huurtarieven. Dat lijkt in Waterland niet aan de orde.

• Samenwerking en sportprojecten

Van de verenigingen in Waterland heeft 75% het afgelopen jaar samengewerkt met één of meer andere organisaties. Landelijk ligt dit cijfer hoger, namelijk 90%. Verenigingen werken vooral samen met andere sportverenigingen en scholen, gevolgd door de gemeente Waterland en de sportbond. Landelijk vormt de gemeente veelal de belangrijkste samenwerkingspartner, gevolgd door sportverenigingen en scholen.

59% van de verenigingen was het afgelopen jaar betrokken bij één of meer sportprojecten. Verenigingen zijn betrokken geweest bij projecten van de buurtsportcoach, verenigingsondersteuning en de brede school.

- **Leden en kader**

In de afgelopen twee jaar kende 25% van de verenigingen een stijging van het aantal leden, bij 49% bleef het aantal leden onveranderd en 26 % zag het aantal leden dalen. 3% van de verenigingen kent momenteel een ledenstop en geen van de verenigingen heeft een wachtlijst. Dat is aanmerkelijk gunstiger dan het landelijke beeld waar 8 % van de verenigingen een wachtlijst heeft en 5% een ledenstop.

Van de verenigingen ziet 31% de ontwikkeling van het ledental als een bedreiging voor de vereniging op de langere termijn (meer dan 2 jaar) en 1 vereniging ziet dit als een bedreiging op de kortere termijn. Voor 66% van de verenigingen is dit geen bedreiging.

In Waterland zetten verenigingen meer in op ledenwerving dan landelijk.

Van de verenigingen heeft 34% voldoende vrijwilligers en is niet op zoek naar nieuwe vrijwilligers. 47% heeft voldoende vrijwilligers, maar is wel op zoek naar nieuwe aanwas. 19% heeft een tekort aan vrijwilligers. Dit komt overeen met de landelijke cijfers.

Ruim de helft van de verenigingen heeft geen openstaande vacatures voor vrijwilligers en/of betaalde krachten. 20% van de verenigingen heeft enkele vacatures die wel cruciale posities betreffen.

- **Accommodatie en financiën**

Van de sportverenigingen heeft 31% een eigen sportaccommodatie en 28% heeft een eigen kantine. 22% van de verenigingen ervaart knelpunten met het beschikbaar aantal uren op de huidige sportlocatie. 18% van de verenigingen geeft aan dat de accommodatie niet in goede staat verkeerd.

Landelijk zijn de verenigingen iets positiever over de accommodaties dan in Waterland.

De lage scores zijn voor een groot deel afkomstig van verenigingen die gebruik maken van Sportpark Markgouw, Sporthal 't Spil en de Marijkehal.

Van de verenigingen beschrijft 75% de financiële situatie als (zeer) gezond. Bij 9% is de financiële situatie minder gezond of zelfs zorgwekkend.

De financiën in Waterland lijken goed op orde in vergelijking met landelijke cijfers.

- **Aanbod**

69% van de verenigingen heeft het afgelopen jaar naast het reguliere sportaanbod ook andere activiteiten/faciliteiten voor de leden georganiseerd. Bij 2/3^e van de verenigingen stond het aanbod ook open voor deelname van niet-leden. Van de verenigingen biedt 22% naast het reguliere sportaanbod ook aanvullende voorzieningen zoals kinderopvang of multifunctionele inzet van de sportruimte van de vereniging. In vergelijking met de landelijke cijfers zijn de verenigingen vergelijkbaar actief met het introduceren van activiteiten voor eigen en nieuwe leden, maar minder actief met de introductie van activiteiten voor specifieke doelgroepen en het flexibiliseren van lidmaatschappen. Dat is het bieden van maatwerk bij het bepalen van de contributies. Bijvoorbeeld door leden niet voor alle activiteiten te laten meebetalen.

- **Activiteiten, maatschappelijke waarde, maatschappelijke functie en organisatiekracht**

In veel gemeenten worden verenigingen meer bij maatschappelijke thema's betrokken. In Waterland voert 25% van de sportverenigingen activiteiten uit op het thema 'normen en waarden' en 'pedagogisch verantwoorde sportomgeving'. Het thema gezondheid heeft voor de korte termijn de meeste aandacht van de verenigingen. Voor de lange termijn zijn dat normen en waarden, activiteiten voor kwetsbare groepen en veiligheid. Verenigingen hebben weinig belangstelling voor de thema's 'Leefbaarheid in de buurt', en werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Organisatiekracht is de mate waarin verenigingen in staat zijn activiteiten voor hun leden te organiseren. 66 % scoort goed of voldoende op de index organisatiekracht. 34 % scoort hiervoor matig of onvoldoende (16%). De helft van de kleine verenigingen scoort onvoldoende.

- ***Bredere maatschappelijke functie en vitaliteit***

Maatschappelijk actief staat voor de mate waarin verenigingen een maatschappelijke rol vervullen buiten hun reguliere sportaanbod. Eén vereniging (3%) scoort goed op de index brede maatschappelijke functie en 22% krijgt een voldoende. 75% van de verenigingen scoort onvoldoende tot matig.

Door gegevens uit de enquête te combineren wordt in beeld gebracht hoe vitaal verenigingen zijn. Op basis van een matrix kunnen 4 segmenten worden ingedeeld: kwetsbare verenigingen, krachtige verenigingen, maatschappelijke verenigingen en vitale verenigingen.

De helft van de verenigingen behoort tot het segment krachtige verenigingen. Ze scoren voldoende tot goed op organisatiekracht, maar vervullen geen brede maatschappelijke functie. Vijf verenigingen worden beschouwd als een vitale vereniging. Zeven verenigingen kunnen mogelijk doorschuiven naar het segment vitale vereniging.